

Западне дипломате се боре у корист српских тајкуна. Проблематика око Споразума о стабилизацији и придруживању

Крајем априла Европска унија и Србија су склопиле Споразум о стабилизацији и придруживању. Тај споразум се третира као прва степеница у правцу чланства ЕУ. У замену за то чланство ЕУ се нада да ће Београд пружати мањи отпор независности Косова. Холандија и Белгија су се у почетку противиле овом споразуму зато што Србија није учинила довољно да се генерал Ратко Младић под сумњом да је ратни злочинац испоручи. Остале европске чланице су поспешивале потписивање споразума, дајући на тај начин подршку прозападним партијама за време мајских избора. На крају је донета одлука да се споразум потпише. Али уз одређене услове и захтеве Холандије и Белгије. Србија ће неке олакшице у трговинским тарифама добити тек након комплетне сарадње са Трибуналом. Из тог разлога Запад по сваку цену жели да спречи радикалне националисте у Србији да формирају нову владу.

У Београду се, на Дедињу, налази вила бизнис клуб „Привредник“, која зрачи богатством. Ко год тамо може да се појави на неком званичном ручку, сматра се српском елитом, будући да се овде доносе најважније одлуке везане за поделу економске моћи, финансирање политичких партија, који политичар мора да се стави на страну. Клуб броји 43 члана, најбогатијих људи у Србији. У тој разноликој дружини тајкуна су и Зоран Дракулић, Данко Ђунић и Мирослав Мишковић, који су службу започели шездесетих година прошлог века у бившој Југославији и који су своју империју саградили у време режима Слободана Милошевића. Гигант непокретне имовине и осигурања Мишковић, најбогатији Србин са имовином која се процењује на две милијарде евра, 1990. године био је вицепремијер. Председник клуба Ђунић, који је успешни инвеститор, за време Милошевића био је министар. Главни уредник дневног листа *Политика* Љиљана Смајловић указује на то да је утицај тајкуна у Србији енорман, док политички аналитичар Братислав Грубачић истиче да ако неко жели да разуме како ова земља функционише, мора да разуме интересе тајкуна.

Месец дана након избора Београд је поприште тешке борбе за моћ. Победник, проевропски блок странака окупљених око ДС-а и председника Бориса Тадића, као јединог коалиционог партнера види Социјалистичку партију Србије, странку из периода Милошевића, која им је неопходна да би формирали већину. Такође, Српска радикална

странка Томислава Николића и антиевропски оријентисана Демократска странка Србије Војислава Коштунице труде се да склопе коалицију, али и они без СПС-а немају потребну већину.

Љиљана Смајловић истиче да је могуће формирање коалиције СРС–ДСС–СПС у очима западних дипломата у Београду „хорор сценарио“, будући да Американцима и Европљанима одговара влада која губитак Косова прихвата. У том светлу треба подсетити на то да су на демонстрацијама у Београду, организованим поводом проглашења независности косовских Албанаца, хулигани запалили америчку амбасаду. Американци Коштуницу виде као директног кривца, који је младе подстакао на насиље, а да након тога по том питању није ништа учинио, и зато владу са њим на челу они по сваку цену желе да минирају, додаје Смајловић. ЕУ је Србији предала ССП као први степен ка чланству, али Коштуница то види као надокнаду за губитак Косова и овај документ сматра правно неважећим.

За Америку и ЕУ Коштуница је препрека, каже уредница *Политике* и истиче да они прижељкују мекшу, тадићевску владу.

Да би то постигли, западњаци се служе недемократским средствима. Ових дана представници Европске уније и америчке дипломате возили су се кроз закрчени Београд од седишта демократа до ресторана на ручак са социјалистима. Игра се игра, без стида и сасвим отворено.

„Американци и Енглези седе у кокпиту при формирању владе“, каже европски дипломата стациониран у Београду. Амерички амбасадор Камерон Мантер, који у српским медијима игра улогу иза кулиса, у сваком интервјуу износи уверење да ће у Србији победити проевропска влада. Мантер се недавно појавио у вили на Дедињу да би тајкуне питао за помоћ при формирању демократске владе, на шта је председник „Привредника“ Ђунић за Ханделсблад рекао да се не осећа довољно слободним да прича о значењу тог састанка. На питање зашто Мантер игра главну улогу он објашњава да је то легитимно и да је то осетљива тема.

„То је лудост“, каже уредница *Политике* Љиљана Смајловић о Мантеровом мешању у српску политику. Она подсећа да је неке од чланова „Привредника“ Амбасада САД својевремено ставила на црну листу због повезаности са корупцијом. Они не могу чак ни као туристи да путују у Америку. Међутим, они су због политичко-економског утицаја

одједном интересантни партнери у разговору.

Западни уплив, указује Љиљана Смајловић, иде предалеко. То је манипулисање као у време Милошевића. Демократија нема везе са тим. Оно што плаши европске моћнике је пад. Ако радикали дођу на власт, Косово остаје отворени живац и сав труд међународне заједнице био је ни за шта.

На Косову ће 15. јуна ступити на снагу нови устав. То се поклапа са датумом предавања овлашћења УН на Косову мисији Еулекс. Међутим, последњих месеци постало је јасно да ће косовски Срби, који углавном живе на северу покрајине, и даље избегавати власт ЕУ. Поставља се питање на колико ће се УН повући и са којим мандатом ће Еулекс радити.

Да би се нашли одговори на ова питања, за међународну заједницу олакшавајућа околност била би једна мека ДС–СПС коалиција, истиче Љиљана Смајловић. Зато се даје подршка влади са партијом која се још увек бори за рехабилитацију Милошевића.

Политички аналитичар Грубачић наводи да је СПС за Американце и Енглеze прихватљив. То је коруптивна партија, али мала и зато може да се контролише. За коју борбу ће се тајкуни „Привредника” одлучити, према Грубачићу, зависиће од тога како ветар дува. Наредних година у Србији ће се обавити приватизације великих државних фирми. Да би ту службено профитирали, потребна је топла политичка повезаност, истиче Грубачић и додаје да иностранство тражи за Србију једно решење због питања Косова. У Србији се људе боре за деобу плена.

(Handelsblad)